

شناسایی مولفه های اخلاق گرایانه موثر بر توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای (مطالعه موردی: اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان خوزستان)

سید حبیب موسوی راشدی* ۲۵

لیلی حیدری ۲

سید یوسف موسوی راشدی ۲

چکیده

مهارت آموزی و کارآفرینی در زمینه آموزش علاوه بر تشویق کارآموزان به راه‌اندازی کسب‌وکار، افراد را خلاق، فرصت‌گرا، فعال و نوآور می‌سازد. آموزش کارآفرینی به دنبال آموزش توانایی‌ها و تمایل برای ایجاد ارزش برای دیگران است. سازمان‌های متولی مهارت آموزی برای توسعه رسالت آموزشی خود از شیوه‌های نوین در آموزش استفاده می‌کنند. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به دلیل آموزش مهارت‌های کاربردی مورد استقبال کارآموزان قرار گرفته است. در این پژوهش سعی شد تا مولفه‌های اخلاقی موثر بر توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای مورد بررسی قرار گیرد. پژوهش از نظر هدف کاربردی و به روش کیفی و کمی انجام شده است. در بخش کیفی نمونه آماری شامل اساتید عضو هیات علمی دانشگاه شامل ۲۰ نفر به شیوه هدفمند و تکنیک گلوله برفی انتخاب شده‌اند. و در بخش کمی جامعه آماری شامل ۳۸۴ نفر به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه محقق ساخته است و برای تحلیل داده‌ها از معادلات ساختاری در محیط نرم افزار SPSS و لیزرل استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که ابعاد انگیزش، دانش افزایی، نوآوری، حکمرانی و قانون‌مداری، حفظ حریم شخصی و کرامت انسانی با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در سطح ۰/۰۵ مثبت و معنا دار است. در نتیجه برای توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای توجه به مقوله انگیزش، دانش افزایی، نوآوری، حکمرانی و قانون‌مداری، حفظ حریم شخصی و کرامت انسانی در رفع خلاء توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه بسیار مهم است.

کلید واژه‌ها: مهارت آموزی، اخلاق گرایانه، قصد کارآفرینانه

۱ گروه مدیریت بازرگانی، واحد سوسنگرد، دانشگاه آزاد اسلامی، سوسنگرد

ایران seyedhabibmoosavirashedi@gmail.com

۲ دبیر آموزش و پرورش استان خوزستان

مقدمه

آموزش مهارت‌های کارآفرینی اصول اولیه راه اندازی یک کسب و کار را فراهم می‌کند. چنین آموزش‌هایی مهارت‌های مرتبط با کارآفرینی در کارآموزان را توسعه می‌دهد. قصد کارآفرینی به عنوان "وضعیت ذهنی آگاهانه‌ای که مقدم بر عمل است و توجه کارآموزان را به سمت رفتارهای کارآفرینانه مانند شروع یک تجارت جدید و تبدیل شدن به یک کارآفرین معطوف می‌کند" تعریف می‌شود. مهارت‌آموزی و آموزش کارآفرینی به کارآموزان این توانایی را می‌دهد که فرصت‌های تجاری، عزت نفس، دانش و مهارت‌های عملی را بر اساس اندوخته‌های علمی و تلاش‌های آنها را بشناسند. سازگاری، پشتکار و سخت‌کوشی، اینها کلیدهای موفقیت در راه اندازی کسب و کارهای اقتصادی هستند، اما بدون توجه به مسائل اخلاقی، این ویژگی‌های مهم میسر نمی‌شوند. اخلاق در آموزش عبارت است از اجرای سیاست‌ها و رویه‌ها به منظور جلوگیری از تقلب، رشوه، تبعیض و ایجاد حاکمیت شرکتی. به منظور رعایت حقوق مصرف‌کنندگان است (موندهی و همکاران، ۲۰۲۲). مفهوم مسئولیت‌های اخلاقی مجموعه سناد در عرصه آموزش و مدیریت بازخورد مستلزم این است که از نیازهای فراگیران خود مطلع بوده، همچنین استانداردها، اصول اخلاقی و ارزشی به صورت منسجم؛ تهیه شده و در دسترس همگان باشند. دو متغیر اخلاق حرفه‌ای و عملکرد شغلی بر ارتقای سطح مسئولیت‌پذیری اجتماعی تاثیر گذار است (نجف‌زاده و همکاران، ۲۰۲۱). رعایت ارزش‌های اخلاقی پیش فرض قانون و نظام‌مندی برای شکل‌دهی رفتار در کارکنان یک مجموعه است (موسوی راشدی و همکاران، ۱۴۰۰). میزان تفاوت‌های فرهنگی و چالش‌های اخلاقی در هر سازمانی متفاوت است. مقوله رهبری اخلاقی در سازمان‌های علمی بر دانش‌افزایی و ارتقاء فراگیران تمرکز دارد (موسوی راشدی و همکاران، ۱۴۰۱). واقعیت این است که در انجام هر یک از مراحل مهارتی، ممکن است چالش‌های بحث‌برانگیز اخلاقی ایجاد شود. عدم رعایت مسائل اخلاقی بر جذب و حفظ فراگیران تاثیر منفی خواهد گذاشت (موسوی و همکاران، ۲۰۲۱).

همه فراگیران از شأن و کرامت والای انسانی برخوردارند و لازم است در هر حالتی مورد احترام و حمایت روحی_روانی قرار گیرند. آسیب های اخلاقی در توسعه کارآفرینی اخلاق گرایانه در مراکز آموزشی عبارتند از نگاه ابزاری به فراگیران، روزمرگی، خود بینی متولیان آموزش های مهارتی و کارآفرینی، محسوس نبودن مشکلات اخلاقی، فرافکنی و مشکلاتی که توسط مدیران و کارکنان ایجاد می شود. روزمرگی به معنای تکرار کارهای روزانه به صورت یکنواخت و کسل کننده بدون تغییر در کیفیت آموزش است. عدم توجه به مسائل، مشکلات و نیازهای فراگیران منجر به زندگی روزمره می شود (پورکایاستا و همکاران، ۲۰۲۲). متولیان موسسات آموزشی غیر دولتی برای جذب فراگیران از ترفندهای غیر اخلاقی برای توسعه کسب و کار خود استفاده می کنند. و گاهی با تغییر در نتایج عملکرد و آمارهای خلاف واقع خود سعی در مثبت گزارش دادن فعالیت های آموزشی خود هستند. متأسفانه این موسسات به دنبال سود حداکثر به جای افزایش بهره وری و اثر بخشی هستند. سود یک اصطلاح مشخص اقتصادی است در حالی که اثربخشی و کارآمدی آموزش واقعی شامل افزایش بهره وری و توجه به حقوق فراگیران است. که مورد غفلت واقع شده است. در هر فعالیتی اگر هدف فقط کسب سود باشد و به مسائل اجتماعی و محیطی توجه نشود نوعی بی اخلاقی است (ایتوون و همکاران، ۲۰۲۲). خودخواهی در آموزش مسئله دیگری بی اخلاقی و یک ضد ارزش است. خودخواهی عموماً برای پنهان سازی و جبران کم کاری خود و اعتماد به نفس پایین آموزش دهندگان است (ایلی مرساو همکاران، ۲۰۲۲). ویژگی افراد خودخواه این است که آنها دائماً در جهت کسب منعت های آنی و زود گذر هستند و برای رضایت فراگیران گام بر نمی دارند. گاهی ستاد با فرافکنی، مسئولیت خطا و اشتباهات خود را نمی پذیرند. در روانشناسی، فرافکنی برای اولین بار توسط سیگوند فروید ارائه شد و نوعی واکنش دفاعی در برابر افکار انتقادی است (فبرینا و همکاران، ۲۰۲۲). و در واقع توجه به نقد و استقبال از شرایط آن در سیستم، کنشی است که در آن فرد افکار یا رفتار خود را به دیگران نسبت می دهد. رعایت حقوق فراگیران و توجه به مسائل اخلاقی مربوط به فراگیران از اصول مهم توسعه در سیستم های آموزش مهارت و کارآفرینی است. عدم رعایت شرایط منصفانه در ارائه خدمات نوعی رفتار غیر اخلاقی است (موسوی راشدی و همکاران،

۲۰۲۲). بحث در مورد مشکلات کارکنان آموزش دهنده در دو عنوان خلاصه می شود، نداشتن انگیزه کافی و عدم رضایت شغلی نشأت می گیرد. با این وجود محرومیت کارمندان از حقوق مادی و معنوی نمی تواند دلیل قانع کننده ای برای عدم احترام گذاشتن به فراگیران باشد. عامل دوم مربوط به مشکلات محل کار است. از جمله این مسائل ارگونومیک یا عدم تناسب با شرایط جسمی است. بطور مثال در صورت نامناسب بودن شرایط تهویه در محیط کلاس. نباید انتظار پاسخ مناسب و طولانی مدت را داشت. توجه به فراگیران توان خواه (معلول)، عدالت در توزیع آموزش های فراگیر، رشد اندیشه های اجتماعی، پایداری در مهارت آموزی، از گام های مهم در رسالت آموزشی است. رعایت جو اخلاقی، پرهیز از رفتارهای سیاسی، رهبری اخلاقی و رضایت شغلی نوعی گرایش اخلاقی است (نایا نانونت و همکاران، ۲۰۲۲). شواهد تجربی تأثیر قابل توجهی از رهبری اخلاقی را بر رفتار داوطلبانه محیطی کارکنان نشان داد که متعاقباً بر عملکرد و پایداری سازمان ها تأثیر خواهد گذاشت (دی او همکاران، ۲۰۲۲). بر اساس نظریه اخلاق هانت و وایتل، با استفاده از سه خط مشی، دینداری های درونی و بیرونی و پنج اصل اخلاقی (عدالت، ریشه شناسی، نسبت، خودگرایی، و فایده گرایی) دینداری درونی رابطه مثبتی با شناخت اخلاقی دارد (چان او همکاران، ۲۰۲۲). ارزش های شخصی بر ابعاد هویت اخلاقی تأثیر می گذارد که به نوبه خود بر قضاوت های اخلاقی و نیت رفتاری تأثیر مثبت می گذارد (بالاجی و همکاران، ۲۰۲۲). کیفیت کنترل داخلی می تواند محتوای اطلاعاتی گزارش های مسئولیت اجتماعی را افزایش دهد (هوانگ و همکاران، ۲۰۲۲). شور و اشتیاق سال هاست که به عنوان یکی از مؤلفه های اخلاقی کلیدی برای انگیزش و موفقیت شناخته شده است (حسین نژادها و همکاران، ۲۰۲۲). راهبردهای اخلاقی در فعالیت، منجر به تمایز سازمان های نوپا نسبت به سایر سازمان های دیگر خواهد شد (راشدی او همکاران، ۲۰۲۲).

1	Naiyananont	0
1	Dey	1
1	Chan	2
1	Balaji	3
1	Huang	4
1	Hoseininezhad	5
1	Rashedi	6

کارآفرینی اخلاق گرایانه یک روند برای فرهنگ سازمانی سازنده است (و بر ۱۹ همکاران، ۲۰۲۲). بشریت در یک چشم‌انداز گفتمانی زندگی می‌کند و بر رفتار تأثیر می‌گذارد، ایده‌ها را در مورد آنچه ممکن است شکل می‌گیرد (ریدی ۱۹ همکاران، ۲۰۲۲). عوامل فیزیولوژیکی کارآفرینان بر ارتقای بهره‌وری موثر است (امینی ۱۹ همکاران، ۲۰۲۲). کارکنان داخلی در یک سازمان با مشکلات اخلاقی منحصر به فردی مرتبط با عدالت اساسی، فرآیند جانمایی، حق چاپ و استفاده از برند و سایر چالش‌ها مواجه هستند (رامرز سولیس ۲۰ همکاران، ۲۰۲۲). مسائل دینفعان بر مسائل پایداری تأثیر و نیازمند بررسی اثر آن‌ها در تحقیقات کارآفرینی است (کلین ۱۹ همکاران، ۲۰۲۲). کارکنان در حال بهبود روابط با مدیران و همکاران از طریق ویژگی‌های شخصی، کیفیت‌های اداری، روابط انسانی، در کارهای تیمی خود هستند (زهرانی ۱۹ همکاران، ۲۰۲۲). نیازها، ارزش‌ها، همبستگی و هزینه‌ها چهار عنصر موثر بر کارآفرینی اخلاق گرایانه است (اسزکوردلارک و همکاران ۲۰۲۲). آموزش کارآفرینی اجتماعی برای کارآفرینان یک اصل اخلاقی است (تالماج ۱۹ همکاران، ۲۰۲۲).

در بیشتر مطالعات صورت گرفته به روش کمی مولفه‌های موثر بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینان از دیدگاه اخلاق گرایانه بررسی نشده است. در این پژوهش سعی بر آن است تا خلاء و شکاف مطالعاتی مقوله‌های موثر بر توسعه مهارت و کارآفرینی از دیدگاه اخلاق گرایانه به روش کیفی و کمی مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد. اعتقاد بر این است که پاسخ دهندگان با مشارکت در پاسخ‌گویی به پرسشنامه مرتبط با موضوع تحقیق رویکرد تحقیق به سرانجام برسد. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

مواد و روش پژوهش

پژوهش به روش کیفی و کمی و از لحاظ ماهیت و هدف کاربردی انجام شده است. جامعه آماری شامل مدرسین و کارآموزانی که از خدمات فنی و حرفه‌ای سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در

1	Weber	7
1	Riedy	8
1	Amini	9
2	Rmírez-Solís	0
2	Klein	1
2	Zahrani	2 2
2	Szkudlarek	3
2	Talmage	4

استان خوزستان استفاده کرده اند. برای جمع آوری اطلاعات تحقیق و دریافت پاسخ سوال اصلی پژوهش "مولفه های اخلاق گرایانه موثر بر توسعه مهارت و کارآفرینی در مراکز آموزش فنی و حرفه ای کدامند؟" از پرسشنامه الکترونیکی استفاده شد. در مواردی نیز این پاسخ ها بصورت پیمایشی راستی آزمایی شدند. به دلیل کثرت مولفه ها و لزوم دسته بندی مطالب، از روش دلفی به عنوان روش کیفی استفاده شد. روش دلفی یک روشی پیمایشی و از نظرات خبرگان استفاده می شود و در هر دور نتایج بدست آمده در مرحله قبلی پیمایش به پاسخ دهندگان ارائه می شود (فیضی و ایران دوست، ۱۳۹۲). برای انتخاب نمونه آماری از تکنیک گلوله برفی شامل ۲۰ نفر از اساتید دانشگاه آزاد اسلامی استان خوزستان استفاده شد، داده های تحقیق با تکنیک دلفی در سه مرحله برای دریافت بازخورد، برای اعضای پانل تحقیق ارسال شد.

در مرحله اول تعداد ۱۱۰ گویه و مولفه اخلاقی از پاسخ دهندگان دریافت شد. این مولفه ها براساس قالب ۵ گانه مرتبط با عوامل موثر بر توسعه مهارت و کارآفرینی از دیدگاه اخلاق گرایانه است و از مرحله قبل استخراج شده بود، بین اعضای پانل توزیع و از اساتید محترم خواسته شد تا مجددا در خصوص ارتباط آنها اعلام نظر فرمایند. در مرحله دوم برای تعیین تناسب بین گویه ها از طیف لیکرت بصورت گزینه های "کاملا مناسب"، "مناسب"، "نظری ندارم"، "نامناسب"، "کاملا نامناسب"، استفاده شد. در مرحله بعد تعداد ۵۳ گویه جهت انتخاب با استفاده از گزینه تایید بصورت علامت تایید یا عدم تایید پاسخ نهایی را درج نمایند. برای استخراج موضوعات اصلی از پرسشنامه ها براساس تکنیک تحلیل محتوا استفاده شد. نتایج براساس اشباع نظری پاسخ دهندگان در مرحله دوم بسته شد.

در مرحله بعد در روش کمی، پرسشنامه ها به شرح جدول شماره یک تدوین و با استفاده از روش فرمول کوکران جامعه آماری ۳۸۴ نفر تعیین گردید، پرسشنامه ها بصورت کاملاً تصادفی بین کارآموزان سازمان فنی و حرفه ای استان خوزستان توزیع شد. پرسشنامه ۱۵ سوالی و روایی صوری

و محتوایی توسط خبرگان مورد بررسی قرار گرفت. پایایی گویه ها پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ انجام شد. نتایج پایایی بالاتر از ۰/۷ را نشان می دهد. بیانگر همگرایی بالای گویه های پرسشنامه نسبت به سنجش موضوع مربوطه است.

جدول شماره ۱. نحوه توزیع گویه های پرسشنامه

متغیرها	شماره گویه ها	تعداد گویه ها	آلفای کرونباخ
انگیزش	۱ تا ۳	۳	۰/۷۳۱
دانش افزایی	۴ تا ۶	۳	۰/۷۲۳
نوآوری	۷ تا ۱۰	۳	۰/۷۵۹
حکمرانی و قانون مداری	۱۱ تا ۱۳	۳	۰/۷۱۱
حفظ حریم و کرامات های انسانی	۱۴ تا ۱۶	۳	۰/۷۹۹
مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه		۱۵	۰/۷۸۸

سپس برای برازش مدل مفهومی و آزمون فرضیه ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش کیفی به روش دلفی بازخوردهای لازم دریافت شد و در بخش کمی از معادلات ساختاری و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش رگرسیون و برازش داده ها در محیط نرم افزار لیزرل و SPSS استفاده شد.

فرضیه های مستخرج از یافته های کیفی و روش دلفی

انگیزش بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه موثر است.

دانش افزایی بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه موثر است.

نوآوری بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه موثر است.

حکمرانی و قانون مداری بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه موثر است.

حفظ حریم و کرامات های انسانی بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه موثر است.

یافته های پژوهش

۱. توصیف عمومی پاسخ دهندگان

نتایج بدست آمده از آمار جمعیت شناختی پاسخ دهندگان عبارتست از ۶/۴۸ درصد را افراد مذکر و ۴/۵۱ درصد را مونث شامل می شود. ویژگی تحصیلات پاسخ دهندگان به ترتیب دیپلم و زیر دیپلم ۳۹/۳ درصد، ۱۷/۱ درصد کاردانی و ۳۱/۹ درصد لیسانس، ۱۱/۷ فوق لیسانس و بالاتر را تشکیل می دهند. نسبت افراد متأهل ۹/۵۲ درصد و افراد مجرد ۱/۴۷ درصد را شامل می شود. و توزیع سنی بین ۲/۳۴ در صد ۲۰ تا ۳۰ سال، ۵/۳۳ در صد ۳۰ تا ۴۰ سال، ۳/۳۲ درصد ۴۰ تا ۵۰ و بیشتر سن داشته اند.

۲. بررسی نرمال بودن داده

از روش دلفی به عنوان چارچوب برای ارتباط گروهی میان کارشناسان و خبرگان استفاده شد تا به کمک آن، تصمیم گیری و تحلیل در شرایط ابهام را با حداقل خطای ممکن انجام دهد. براساس توافق بدست آمده در ضریب کندال نسبت به دور های قبل (۰/۶۷۳) می توان پس از چند مرتبه نظر سنجی به توافق نظر دیدگاه متخصصین استنباط نمود. برای سنجش نرمال بودن داده ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. هنگام بررسی نرمال بودن داده ها از فرض صفر برای نشان دادن توزیع داده ها نرمال استفاده شد. نتایج جدول شماره ۲ در سطح خطای ۰/۵٪ بررسی شد. آماره آزمون بزرگتر از ۰/۰۵ است، در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر نیست و داده نرمال است.

جدول شماره ۲. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرها

Sig.	آماره Z	متغیرها
۰/۱۴۱	۱/۹۹۸	انگیزش
۰/۰۶۳	۱/۸۳۹	دانش افزایی
۰/۰۵۳	۰/۹۵۸	نوآوری
۰/۰۹۲	۰/۹۶۳	حکمرانی و قانون مداری
۰/۰۳۶	۱/۲۳۶	حفظ حریم و کرامات های انسانی
۰/۱۲۹	۰/۹۷۴	مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه

در جدول شماره ۳ مناسب بودن مدل برازش شده مورد تایید است. برخی از مهمترین این شاخص ها عبارتند از برابر است با $GFI = 0.94$ ، $AGFI = 0.97$ ، $NFI = 0.98$ ، $NNFI = 0.98$ ، $CFI = 0.98$ ، $REMSEA = 0.054$ و $\chi^2/df = 2$ برابر است با $1/63$ بدست آمد. در واقع مدل نظری با مدل تجربی سازگاری لازم را دارد.

تحلیل ضریب مسیر ۲۵ مقدار t : مقدار ضریب β بین [۱ و -۱] است و هر چه قدر مطلق عدد بدست آمده این مقدار از 0.3 بیشتر باشد نشان دهنده تاثیر قوی تر است. و مقدار آماره t اگر از $1/96$ بزرگتر باشد رابطه مثبت و معنادار است.

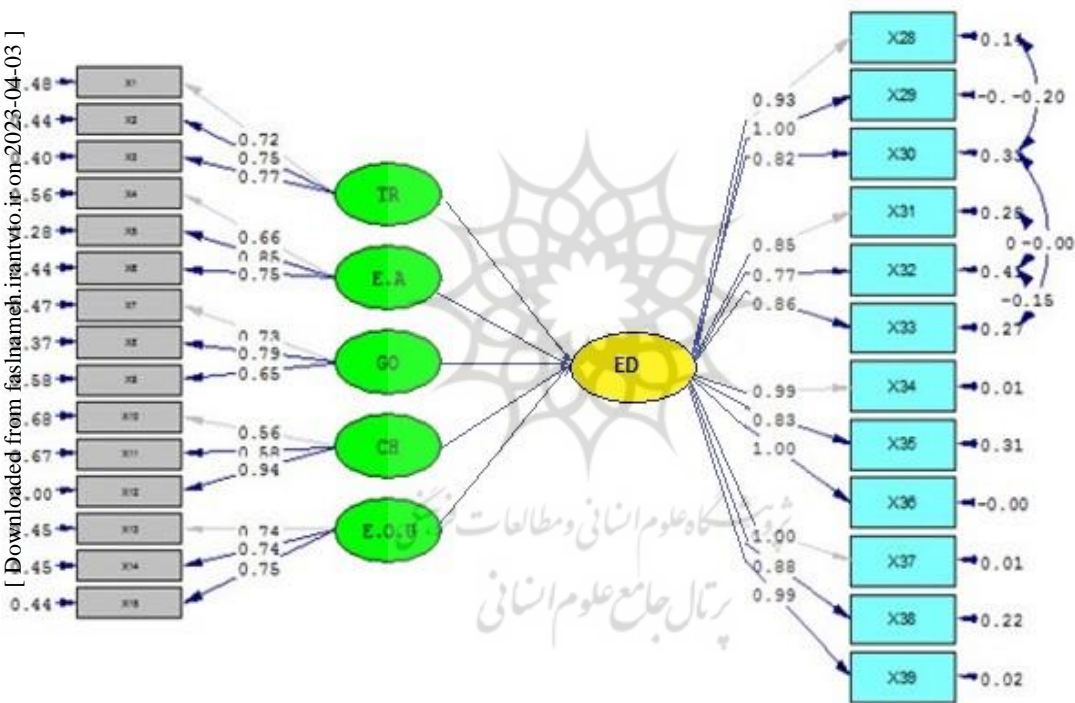
نتایج فرضیه اول عبارتست از (β برابر 0.52 ، و t برابر $8/1$) نشان می دهد که انگیزش با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای رابطه مثبت و معنادار دارد. نتایج فرضیه دوم عبارتست از (β برابر 0.65 ، و t برابر $9/4$) نشان می دهد که دانش افزایشی با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه رابطه مثبت و معنادار دارد. نتایج فرضیه سوم عبارتست از (β برابر 0.71 ، و t برابر $11/12$) نشان می دهد که نوآوری با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه رابطه مثبت و معنادار دارد. نتایج فرضیه چهارم عبارتست از (β برابر 0.63 ، و t برابر $12/10$) نشان می دهد که حکمرانی و قانون مداری با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه رابطه مثبت و معنادار دارد. نتایج فرضیه پنجم عبارتست از (β برابر 0.72 ، و t برابر $9/8$) نشان می دهد که حفظ حریم و کرامات انسانی با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه رابطه مثبت و معنادار دارد. در شکل شماره ۱ و ۲ نتایج متغیرها در مدل معادلات ساختاری در حالت تخمین استاندارد و معناداری در محیط نرم افزار لیزرل نمایش داده شده است.

جدول شماره ۳: شاخص های برازش مدل کلی پژوهش

X2 /df	REMSEA	GFI	AGFI	NFI	NNFI	CFI	شاخص
۱/۶۳	۰/۰۵۴	۰/۹۶	۰/۹۴	۰/۹۷	۰/۹۸	۰/۹۸	مقدار محاسبه
۳>	۰/۰۸>	۰/۹<	۰/۸<	۰/۹<	۰/۹<	۰/۸<	مقدار مجاز

یافته جدول شماره ۳ نشان می دهد، که داده ها داری برازش مناسبی هستند.

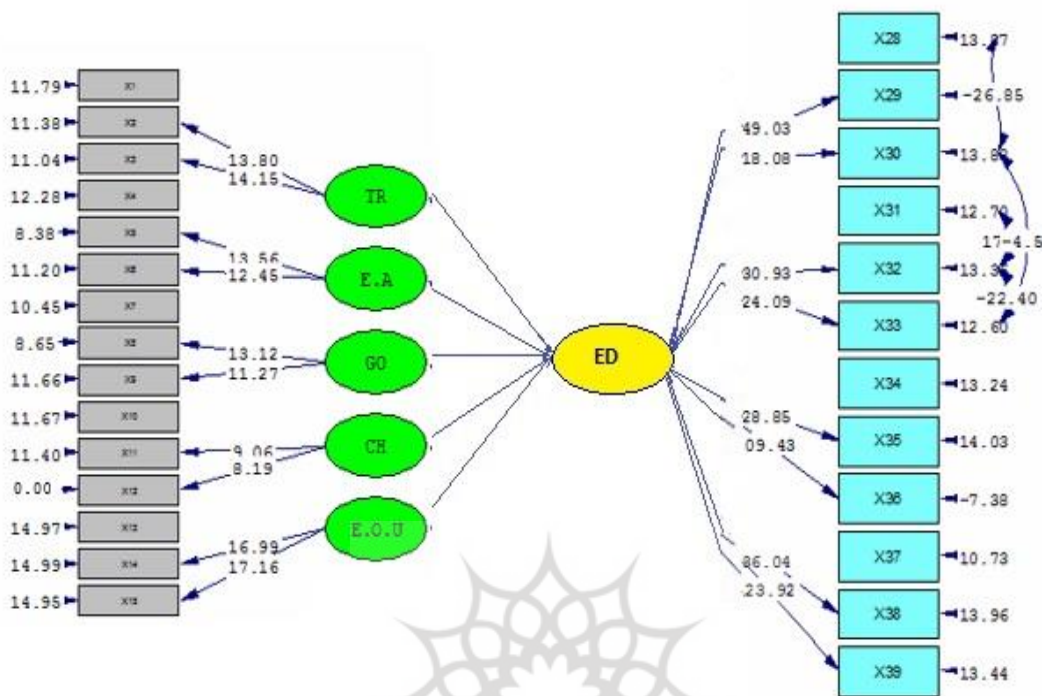
[Downloaded from fashameh.iranvto.ir on 2023-04-03]

Chi-Square=710.33, df=452, P-value=0.00000, RMSEA=0.039

شکل شماره ۱: مدل معادلات ساختاری در حالت تخمین استاندارد

[DOI: 10.52547/irtvto.10.40.127]

Chi-Square=710.33, df=452, P-value=0.00000, RMSEA=0.039

شکل شماره ۲: مدل معادلات ساختاری در حالت معنا داری

بحث و نتیجه گیری

این تحقیق در راستای بررسی و شناسایی مولفه های اخلاق گرایانه موثر بر توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور در شهر اهواز به صورت کیفی و کمی انجام شد. با توجه به خلاء مطالعاتی موجود در خصوص تاثیر مولفه اخلاق گرایانه بر توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای، یافته های پژوهش نشان داد که ابعاد انگیزش، دانش افزایی، نوآوری، حکمرانی و قانون مداری، حفظ حریم شخصی و کرامات انسانی از دیدگاه اخلاق گرایانه با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه رابطه مثبت و معنا داری دارند.

بعد اول انگیزش: یکی از پیچیده ترین مکانیزم های درونی انگیزش انسان هاست. گاهی انسان توسط چیزهایی برانگیخته می شوند که اصلاً انتظار برانگیختن از آنها نمی رود. انگیزش از دیدگاه اخلاق گرایانه به این معناست که مسئولین باید بر اساس مجموعه ای از اصول و ارزش ها رفتار کنند که اکثریت آن ها را به عنوان مبنایی مناسب برای خیر خواهی عمومی می شناسند. مهم ترین ویژگی های انگیزش از نظر دیدگاه اخلاقی اطمینان و میدان دادن در راستای توجه به توان کارآموزان، اعتماد سازی، رعایت انصاف، شفافیت و صداقت در کلام و رفتار برای ایجاد انگیزه در کارآموزان و شناسایی قابلیت های درونی آنهاست. انگیزش بر مبنای اخلاق مستتج از مکتب های تعهد آور نسبت به اصلاح وضع موجود و خدمت به هم نوع است. انگیزش یک فرآیند آگاهانه برای ایجاد تغییر در کارآموزان و کارکنان است. تاثیر انگیزش اخلاق گرایانه بر جنبه های مختلف عملکرد سازمانی و کارکنان نیز مشهود است، واقعیت این است که انسان ها، انگیزه های متفاوت و متنوعی دارند و تا زمانی که آنها را نشناسیم، نمی توانیم تمام رفتارها و تصمیم هایشان را درک و تفسیر کنیم. یافته های با مطالعات انجام گرفته توسط کیکرت^۶ و همکاران (۲۰۲۲) در خصوص لزوم ایجاد انگیزش برای شکل گیری برنامه آموزشی فراگیران مطابقت دارد. اگرچه اکثر دانشگاه ها دوره های کارآفرینی را ارائه می دهند، اما توجه کمی به تأثیر آموزش کارآفرینی در ایجاد انگیزش و قصد دانشجویان برای راه اندازی کسب و کار خود شده است. به طور کلی، برنامه درسی دوره باید برای دستیابی به نتایج مطلوب بازسازی شود و توانایی ها و فعالیت های کارآفرینی باید در کنار آموزش و آموزش رسمی تقویت شوند این یافته نیز با مطالعات جینگ^۷ و همکاران (۲۰۲۲) مطابقت دارد. دانش افزایی دومین بعد موثر بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه از دیدگاه اخلاق گرایانه است. اشتیاق و توانایی برای آموختن و تلاش برای بکار گیری آموزش های کاربردی نوعی اقدامی اخلاقی برای توانمند سازی است. افزایش آگاهی ناشی از فراگیری دوره های تخصصی، نرم افزار های

2 Kickert	6
2 JING	7

کاربردی و... منجر به تربیت افرادی کارآمد با توانایی علمی بالا خواهد شد. افزایش بنیه علمی دانش آموختگان باعث تغییر در نگرش و گرایش افراد به سمت مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه خواهد شد. یافته ها با مطالعات صورت گرفته قبلی ژنگ و همکاران (۲۰۲۲) مبنی بر اینکه دانش افزایی باعث اعتماد در کارآموزان و امنیت روانی می شود هم راستا است. همچنین دانش افزایی علاوه بر تکامل فردی باعث گسترش آموزه های علمی و زیستی در میان اطرافیان کارآموزان خواهد شد. این یافته با مطالعات صورت گرفته توسط کریس میلاساری و همکاران (۲۰۲۲) هم خوانی دارد.

نوآوری سومین بعد موثر بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه از دیدگاه اخلاق گرایانه است. در نوآوری ویژگی های جدید- نهفته است - و قابلیت های توسعه ای یک مهارت را نشان می دهد، مقوله نوآوری بسیار وسیع و اغلب انتزاعی که از طریق آن نیز بروز خلاقیت در ساختار درونی و برونی مهارت نیز قابل استحصال است. در مواردی نوآوری منجر به ایجاد شغل های مختلف می شود که خود نیازمند تجاری سازی، ثبت اختراع و حق مالکیت معنوی، ثبت نام و نشان تجاری برای کارآموزان خواهد شد. بنابراین تدریس دور های جدید، کاربردی و موازی با مشاغل جدید نوعی نوآوری در مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه است. این نتایج مطابق با مطالعات گیمه ۳۰ (۲۰۲۲) در خصوص لزوم وجود نوآوری های تکنولوژیکی در آموزش مهارت آموزی و کارآفرینی مطابقت دارد. همچنین نوآوری چالش ها و فرصت های کارآفرینانه را برای آموزش های کاربردی را نشان می دهد. که این یافته با مطالعات صورت گرفته توسط تان و همکاران (۲۰۲۲) سازگار است.

حکمرانی و قانون مداری چهارمین بعد موثر بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه از دیدگاه اخلاق گرایانه است. در یک جامعه مدنی افراد در قبال انجام وظیفه مدنی خود مسئول هستند و ابلاغ منشور

2	Zhang	8
2	Chrismilasari	9
3	Gyimah	0
3	Tan	1

های اخلاقی در جهت رفع ابهامات و توزیع عدالت اجتماعی است. در موقعیت حکمرانی مناسب، قابلیت دریافت بازخورد عملکرد و نتایج فعالیت کارآموزان و کارکنان مراکز آموزشی مهیاست. از اصول حکمرانی خوب؛ قانون مداری و احترام به حقوق کارآموزان، مشارکت کارآموزان، شفافیت در پاسخ گویی، وفاق عمومی (بیشترین همگرایی را با اهداف کل جامعه، نیازمند شناخت دقیق نیازهای بلندمدت جامعه در مسیر حرکت به سمت توسعه پایدار است)، حقوق مساوی، اثر بخشی و کارایی، مسئولیت پذیری تاکید شده است. در حکمرانی تهیه و تدوین مستندات و برنامه های استراتژیک و ارتقائی پیش فرض رشد و گرایش کارآموزان به مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه خواهد بود. یافته ها با مطالعات انجام شده توسط هیوبرگر^{۳۲} و همکاران (۲۰۲۲) مبنی بر حکمرانی خوب منجر به آموزش بهتر و مدیریت دقیق تر آموزش خواهد شد، در یک راستا قرار دارد. همچنین در حکمرانی تکنولوژیکی در تدوین مقررات آموزشی باید از هوش مصنوعی استفاده گردد. یافته ها مطالعات انجام شده توسط ویلیامسون^{۳۳} و همکاران (۲۰۲۲) را تایید می نماید.

حفظ کرامت انسانی و حریم خصوصی افراد پنجمین بعد موثر بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه از دیدگاه اخلاق گرایانه است. سازمان های متولی آموزش فنی و حرفه ای برای توسعه کارآفرینی بر مبنای اخلاق گرایانه نیازمند ارتقاء رفتار و سلامت روانی در میان کارکنان در جهت تکریم و جلب اعتماد کارموزان است. هنگام ثبت نام کارآموزان در کلاس های مهارت آموزی باید از حریم شخصی آنها محافظت شود. اطلاعات کارت اعتباری، شماره کد ملی، شماره تلفن ها، نام و سلاله فامیلی، آدرس ها و تلفن ها که به طور رایگان از طریق اینترنت جمع آوری و به اشتراک گذاشته می شود می تواند منجر به از بین رفتن حریم خصوصی کارآموزان شود. کلاهبرداری، سواستفاده و جعل هویت کارآموزان از فعالیتهای مخرب و آسیب رسان است که به دلیل عدم رعایت حریم شخصی

³ Heuberger 2

³ Williamson 3

افراد و سوء استفاده از اطلاعات خصوصی آنها رخ می‌دهد. نتایج حاصله با نتایج پژوهشگران فیفر ۳۴ (۲۰۲۲)، آندرو ۳۵ (۲۰۲۳) و روث ۳۶ همکاران (۲۰۲۲) در یک راستا است.

در این تحقیق سعی شد تا از منظری متفاوت و نگرشی جدید عوامل موثر بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه مورد مطالعه قرار گیرد. با انجام مطالعات موردی و تحلیل داده ها و یافته ها روابط مثبت و معنا داری بین ابعاد انگیزش، دانش افزایی، نوآوری، حکمرانی و قانون مداری، و حفظ کرامت انسانی و حریم خصوصی کارآموزان با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش و فنی و حرفه ای به تایید رسیده است. امید است تاییدیه مربوط به شاخص های برازش ابعاد پیشنهادی، زمینه را برای مطالعات آینده پژوهشگران مهیا می سازد.

محدودیت :

به دلیل شیوع ویروس کرونا امکان برقراری ارتباط موثر با پاسخ دهندگان و ضبط یافته های زبان بدن مصاحبه شوندگان به خوبی میسر نشد. برخی از پاسخ دهندگان پس از دریافت پرسشنامه ها، پاسخنامه ها را تحویل نداده اند.

پیشنهادات :

ابعاد رهبری اخلاقی، آگاهی اخلاقی، مسئولیت اجتماعی، هویت اخلاقی، پشتکار و جدیت بصورت زیر شاخه ابعاد اصلی مولفه های توسعه کارآفرینی اخلاق گرایانه در مراکز فنی و حرفه ای مرتبط هستند، مطلوب است در ابعاد گسترده تر و بصورت جداگانه بر مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه نیز بررسی شوند.

3	Pfeifer	4
3	Andorno	5
3	Roth	6

رابطه کلی ابعاد انگیزش، دانش افزایی، نوآوری، حکمرانی و قانون مداری، و حفظ کرامت انسانی و حریم خصوصی کارآموزان با توسعه مهارت آموزی و قصد کارآفرینانه در مراکز آموزش و فنی و حرفه ای بررسی شده است. پیشنهاد می گردد روابط بین ابعاد نیز مورد بررسی قرار گیرد.

تقدیر و تشکر

از کلیه اساتید محترم دانشگاه، کارشناسان خبره، پاسخ دهندگان محترم سپاسگزاری می شود.

منابع

- Amini, A., Dorri giv, R., Ahmadi Zahrani, M. (2022). Identifying Factors Affecting Teleworking Productivity During COVID-19 Pandemic Using Fuzzy Techniques. *The Journal of Productivity Management*, 16(2(61) summer), 101-138. doi: 10.30495/qjopm.2022.1938636.3213
- Andorno, R. (2022). Human Dignity, Life Sciences Technologies and the Renewed Imperative to Preserve Human Freedom.
- Balaji, M. S., Jiang, Y., Roy, S. K., & Lee, J. (2022). To or not to adopt P2P accommodation: The traveler's ethical decision-making. *International Journal of Hospitality Management*, 100, 103085.
- Chan, C., Ananthram, S., Thaker, K., Liu, Y. (2022) Do religiosity and ethical principles influence ethical decision-making in a multi-faith context? Evidence from India. *Journal of Business Research*, 772-758
- Chrismilasari, L. A., & Negara, C. K. (2022). The Effectiveness of Health Education on Increasing Family Knowledge about hypertension. *JOURNAL of EDUCATIONS*, 1(1).
- Dey, M., Bhattacharjee, S., Mahmood, M., Uddin, M. A., & Biswas, S. R. (2022). Ethical leadership for better sustainable performance: Role employee values, behavior and ethical climate. *Journal of Cleaner Production*, 130527.
- Ellemers, N., & de Gilder, D. (2022). Social identity at work. In *The Moral Organization* (pp. 39-75). Springer, Cham.
- Enthoven, M. P., & Thelken, H. N. (2022). Activists' and social entrepreneurs' approaches towards consumer culture: Providing a protective space for sustainability transitions. *Business Strategy and the Environment*.
- Febriana, A., & Darma, D. B. (2022). Defense Mechanism as a Strategy to Overcome Jacob's Anxiety in William Landay's *Defending Jacob*. *Jurnal Onoma: Pendidikan, Bahasa, Dan Sastra*, 8(1), 331-343.

- Gyimah, N. (2022). Assessing technological innovation on education in the world of coronavirus (COVID-19). *Annal Immunology & Immunotherapy*, 4(1), 000158.
- Heuberger, J. A., Henning, A., Cohen, A. F., & Kayser, B. (2022). Dealing with doping. A plea for better science, governance and education. *British Journal of Clinical Pharmacology*, 88(2), 566-578.
- Hoseininezhad, N., & Rasouli, R. (2022). The psychometric properties of the Passion Scale. *New Ideas in Psychology*, 100947.
- Huang, P., Jiao, Y., & Li, S. (2022). Impact of internal control quality on the information content of social responsibility reports: A study based on text similarity—Evidence from China. *International Journal of Accounting Information Systems*, 100558.
- JING, W. (2022). A Review Study on Entrepreneurial Intention, Educational Learning Settings, and Learning Motivation in Entrepreneurship Education. *Higher Education and Oriental Studies*, 2(4).
- Kickert, R., Meeuwisse, M., Stegers-Jager, K. M., Prinzie, P., & Arends, L. R. (2022). Curricular fit perspective on motivation in higher education. *Higher Education*, 83(4), 729-745.
- Klein, P. G., & Maldonado-Bautista, I. (2022). Entrepreneurship, sustainability, and stakeholder theory. In *Handbook on the Business of Sustainability* (pp. 84-99). Edward Elgar Publishing.
- Klein, T. A., & Laczniak, G. R. (2021). Laudato si'—A Macromarketing Manifesto for a Just and Sustainable Environment. *Journal of Macromarketing*, 41(1), 75-87.
- Moosavi Rashedi, S. H., Makizadeh, V., & Hasanpour Qorughchi, E. Entrepreneurship Development Strategy in Shared Business (Case Study Rural Areas of Dasht-e Azadegan township). *Journal of Entrepreneurship and Agriculture*, 0-0. (In Persian).
- Moosavi Rashedi, S. H., Makkizadeh, V., & Hassanpour, E. (2022). Identify and classify the factors affecting the selection of shared business products using exploratory factor analysis. *Consumer Behavior Studies Journal*, 8(4), 191-214. (In persian).
- Moosavi Rashedi, S. H., Makkizadeh, V., & Hassanpour, E. (2022). Indirect Investigation of Immoral and Offensive Behaviors on the Brand of Shared Businesses (Case Study of Tehran Internet Taxis). *Quarterly Journal of Brand Management*, 8(4). (In persian).
- Moosavi Rashedi, S., Makizadeh, V., & Hasanpour Qorughchi, E. (2021). Identifying Barriers to the Development of Shared Businesses. *Journal of System Management*, 7(2), 129-147.

- Mundhe, E. S., & Sanstha's, R. S. *Business Ethics: Elements and Importance*.
- Naiyananont, P., & Smuthranond, T. (2017). *Relationships between ethical climate, political behavior, ethical leadership, and job satisfaction of operational officers in a wholesale company, Bangkok Metropolitan region. Kasetsart Journal of Social Sciences, 38(3), 345-351.*
- Najafzadeh Ojghaz, Z., & Nazem, F. (2021). *An Ethics and Performance-Based Model for Promoting Faculty Members' Social Responsibility: The Case of Islamic Azad Universities in Tehran. The Journal of Productivity Management, 15(2 (57) summer), 259-279.*
- Pfeifer-Chomiczewska, K. (2022). *Intelligent service robots for elderly or disabled people and human dignity: legal point of view. AI & SOCIETY, 1-12.*
- Purkayastha, A., Kumar, V., & Lovallo, D. (2022). *How do business group affiliated firm in emerging markets outperform standalone firms? A knowledge-based view. Journal of Knowledge Management.*
- Ramírez-Solís, E., & Baños-Monroy, V. I. (2022). *Dangerous Liaisons? Ethical Challenges on Entrepreneurship in Family Business. In Research Anthology on Strategies for Maintaining Successful Family Firms (pp. 878-897). IGI Global.*
- Riedy, C. (2022). *Discursive entrepreneurship: ethical meaning-making as a transformative practice for sustainable futures. Sustainability Science, 17(2), 541-554.*
- Roth, K., Mollvik, L., Alshoufani, R., Adami, R., Dineen, K., Majlesi, F., ... & Tesar, M. (2022). *Philosophy of education in a new key: Constraints and possibilities in present times with regard to dignity. Educational Philosophy and Theory, 54(8), 1147-1161.*
- Szkudlarek, B., Nguyen, L., & Leung, A. (2022). *Effectual entrepreneurship, ethics and suboptimal service designs. Journal of Knowledge Management.*
- Talmage, C. A., & Gassert, T. A. (2022). *Enhancing Social Entrepreneurship Education with Dark Side Theory to Frame Social Enterprises. Entrepreneurship Education and Pedagogy, 5(2), 245-263.*
- Tan, S., Rudolph, J., Crawford, J., & Butler-Henderson, K. (2022). *Emergency remote teaching or andragogical innovation? Higher education in Singapore during the COVID-19 pandemic. Journal of Applied Learning and Teaching, 5(Sp. Iss. 1).*
- Weber-Lewerenz, B., & Vasiliu-Feltes, I. (2022). *Empowering Digital Innovation by Diverse Leadership in ICT—A Roadmap to a Better Value System in Computer Algorithms. Humanistic Management Journal, 7(1), 117-134.*

- Williamson, B., Gulson, K. N., Perrotta, C., & Witzemberger, K. (2022). *Amazon and the new global connective architectures of education governance*. *Harvard Educational Review*, 92(2), 231-256.
- Xu, D., Murphy, L., Chen, T., & Pearce, P. L. (2022). *Differentiating tourist scam cases: Towards a taxonomy of deceptive schemes*. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 50, 159-167.
- Zahrani, A. A. (2022). *Developing a new model of ethical leadership*. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 9(3), 198.
- Zhang, Y. (2022). *Increasing Cyber Defense in the Music Education Sector Using Blockchain Zero-Knowledge Proof Identification*. *Computational Intelligence and Neuroscience*, 2022.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی